

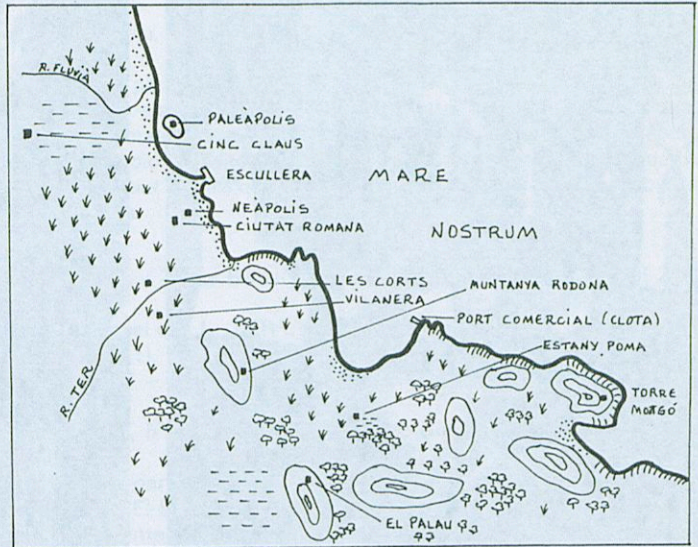
ESTUDI SOBRE LA TRANSFORMACIÓ DE L'AMBIENT (III)

Enfront la **Neàpolis** es pot admirar un fragment del mur d'una antiquíssima escullera d'uns 85 m. de llargada que ens demostra l'existència d'un port protegit, al nord, per l'illot de la **Paleàpolis**. Es a partir d'aquest port que comencem a entendre la història humana de la **ciutat romana d'Empúries**.

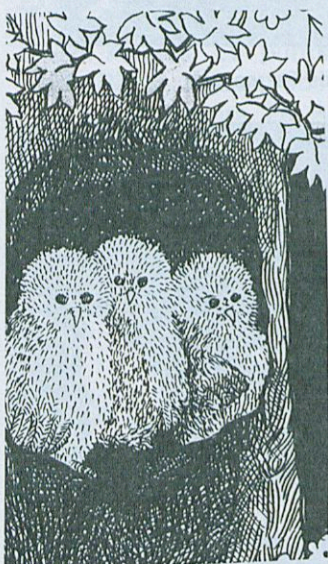
Durant la segona guerra púnica i concretament l'any 218 abans de la nostra era, un exèrcit romà a les ordres d'**Escipiò** va desembarcar a **Empúries** iniciant així la conquesta romana de la península ibèrica. Els emporitans foren desseguida adictes als romans en canvi els indígenes els hi van ser hostils. Per tal d'acabar amb aquesta resistència i especialment amb una rebel·lió ibèrica contra el domini romà, un altre poderós exèrcit conduït per **Cató** va desembarcar l'any 195 a J.C. Segons sembla aquest desembarcament es produí a la zona de la **Clota** situant el seu campament al **Palau**. *A la Clota Grossa hi havia un port comercial. L'abundància d'àmfores sota el mar entre les platges del Riells i de Montgó dona proves dels intercanvis comercials d'aquella època.*

Segons Titus Livi, el gran exèrcit compost d'uns 50.000 homes emplaçà el seu campament a uns 3.000 passos d'Empúries. Després d'una violent lluita contra les tribus indígenes de l'**Empordà**, els romans inicien la romanització definitiva. Més endavant, la triple ciutat emporitana (grec, indiketa i romana) passa a ser un municipi de Roma. Aquest fet coincideix amb l'establiment a la part alta d'**Empúries** d'una colònia de veterans i la formació d'una ciutat d'arquitectura i urbanisme típicament romà, amb una muralla que tencava en forma de rectangle. Aquesta ciutat romana conté les restes de l'esmentada muralla així com d'un **caldarium o bany calent**, d'un **amfiteatre**, d'una **palestra** o "gimnàsium" i de dues gran **cases** o **palaus** riques en **mosaics** i **escultures**.

Altres llocs on s'hi han trobat restes romanes són: la **Muntanya Rodona**, **Muntanya Blanca**, **Les Corts**, **Cinc Claus**, **Muntanya Vilanera**, nucli urbà de **L'Escala**, zona de **Can Japot**, **Les Terroges**, **Riells**, **Clota**, **Corral d'en Pi**, **Cami dels Cossis**, **Montgó**, **El Palau**, etc.

l'àguila i el mussol (rondalla popular)

Un dia, l'àguila i el mussol van fer un pacte solemne d'amistat, de companyonia i de respecte mutu. Tots dos tenien cries al niu i tenien por per la vida dels petits. Perquè ja se sap que tant l'àguila com el mussol són uns caçadors temibles, l'una de dia i l'altre de nit i, així, aquell pacte representava una bona salvaguarda per als uns i per als altres.

El mussol era qui, sobretot, més temia pels seus fills i l'àguila li va haver de jurar que d'ençà d'aquell moment li serien talment cosa sagrada. I li va preguntar:

—I com els coneixeré, mussol, qui són els teus menuts?

—No et pots pas equivocar —va dir el mussol—: són els ocellets més vius i eixerits que pots arribar a veure. Tenen un posat de llest i espavilat que els distingeix de tots els altres.

Al cap d'uns dies l'àguila va descobrir el niu del mussol en un forat de dalt de tot d'un roure altíssim, amb tots els pollets dins. Se'ls va mirar ben mirats, i com que tenien un posat ben bé de mussol, d'ensopits i encantats, que no s'adeia gens amb el que li havien descrit, urpada a l'un, cop de bec a l'altre, aviat els va tenir enlestits.

Quan el mussol va tornar al niu i només hi va trobar unes quantes plomes tacades de sang, i va conèixer que era l'àguila qui havia fet la malvestat, la va anar a trobar volant i li va retreure, amargament, la seva deslleialtat i la seva traïdoria.

—Poc m'ho podia pensar, que eren els teus fills —li va respondre l'àguila—. Tu em vas dir que feien posat de llestos i eixerits i aquells tenien cara de sòmimes. Si haguessis dit la veritat, sense deixar-te enlluernar per l'amor que els tenies, encara foren vius

